

De Bringenborg

(Gem. Gendringen, Gelderland)

Dit schilderijtje van de Bringenborg geeft een indruk hoe de situatie was begin negentiende eeuw. De verhoudingen kloppen niet, de kerk stond veel verder van de Bringenborg verwijderd. De torenspits van de kerk werd in 1879 door het echtpaar Breukink- Hesseling aan de Nederlands Hervormde gemeente geschonken .

De vroegste vermelding van het huis Bringenborg komt voor op een stuk uit het familiearchief Verhuell dat dateert uit 1739. Het gebouw bestond toen echter al lang. Een aanwijzing daarvoor vinden we onder meer in een messing windvaan op het torentje van het in 1971 gesloopte huis. Daarin stond het jaartal 1632 gefreesd.

Of de Bringenborg adellijk genoemd mag worden valt te betwijffelen, nergens vinden we het als zodanig vermeld

Vermoedelijke bewoners 1600-1700.

Waarschijnlijk is de eerste bewoner en bouwer van het huis de rentmeester en landschrijver Bernt Schillink geweest. Schillink stierf in 1652 met een zware schuldenlast. Kolonel Becker kocht het huis en de bijbehorende schuren en stallen van de weduwe Schilling. Van deze Becker wordt een familieband vermoed met het Doesbugse regentengeslacht Becquer. In deze familie komt ook de voornaam Quirijn voor. Deze niet alledaagse naam komt ook voor in de familie Verhuell zodat een mogelijke verwantschap tussen deze familie's mogelijk is.

De familie's Verhuell en Staring.

In 1704 vestigde Everhard Verhuell zich op de Bringenborg; hij was in dienst van de graaf van den Bergh als drost van Gendringen. Zijn dochter Anna Lucretia was in 1729 gehuwd met de Gendringse predikant Antoni Staring. Haar oudste zoon Damiaan Hugo Staring huwde in 1766 met zijn nicht Sophia Wynanda Verhuell. Op 24 Januari werd hun eerste kind geboren: Antoni Christiaan Winand Staring, de latere verdienstelijke landbouwkundige en dichter. Al na enkele jaren verhuisde het gezin Staring naar Doetinchem en vervolgens naar de Wildenborg onder Vorden. De Bringenborg kwam daarna in het bezit van Evert Christiaan Staring, schout bij nacht, die de Bringenborg liet verbouwen, omstreeks het eind van de achttiende eeuw, van een huis met een dubbele topgevel en dubbele kap tot het huis , wat op de eerste afbeelding te zien is, een huis met een grote kap met wolfseinden.

De familie Rogge.

Na het overlijden van Evert Christiaan Staring hertrouwde zijn weduwe met de koopman Hendrik Rogge. Zij overleed op 22 November 1817. Hendrik Rogge hertrouwde met Antonetta M.P.O. de Haes. Hendrik Rogge overleed op 10 Augustus 1843 tijdens de aanvang van een borrel in het logement (het latere hotel) de Pelikaan

van de familie Knaven. De erfgenamen Rogge verkochten de Bringenburg in 1859 aan Adolph Carel Lodewijk Snethlage.

De familie Snethlage.

De Bringenburg, zoals het huis eruitzag toen het in het bezit van de familie Snethlage kwam.

Adolph Carel Lodewijk Snethlage werd op 5 April 1818 geboren als jongste zoon van Ds Rudolph Abraham Iduard Snethlage (blz.294 NP). Omdat het inkomen van zijn vader, als predikant, niet al te royaal zal zijn geweest kon hij geen universitaire studie volgen; hij volgde zijn opleiding op een zeevaart school en werd kapitein ter koopvaardij. Hij trouwde op 30 Augustus 1845 te Dinxperlo (zijn geboorteplaats) met Maria Cornelia Wilhelmina Bussingh. In October 1854 verhuisde het echtpaar naar Gendringen waar hij zich vestigde in een groot huis aan de Raadhuisstraat als winkelier. De Bringenburg stond achter het huis van Snethlage. De Bringenburg werd in 1859 verkocht aan A.C.L. Snethlage. Hij was toen 41 jaar; ik heb me altijd afgevraagd hoe het mogelijk was dat een koopvaardijkapitein zich, op een zo jonge leeftijd, de aankoop van een dergelijke grote bezitting, met veel grond erbij, heeft kunnen veroorloven. Volgens Albert Snethlage kwam het vaker voor(hij kan dit met bewijzen staven) dat een koopvaardijkapitein tijdens zijn reizen zoveel profijtelijke handel kon bedrijven dat hij een aanzienlijk kapitaal bijeen kon brengen. Merkwaardigerwijs verhuurde het echtpaar de Bringenburg tot 1891 aan huurders, die qua status bij dit huis pasten. Op 1 Mei 1891 werd de weduwe van de in 1865 overleden A.C.L. Snethlage, Maria C.W. Bussingh ingeschreven als hoofdbewoonster. Na haar overlijden bewoonde haar dochter Olina Maria Snethlage het grote huis nog een tijdje ,totdat ook zij op 23 October 1904 stierf. Daarna betrok haar

broer Rudolph Abraham Iduard Snethlage (mijn grootvader) de Bringenborg. Hij had zijn huis aan de Raadhuisstraat, waar hij het winkelbedrijf had voortgezet, aan de Hervormde Diakonie verkocht. Hij was in 1881 benoemd tot gemeenteontvanger. In 1882 was hij tevens ambtenaar ter gemeentescretarie geworden . Op 1 Maart 1894 huwde hij Anna Hagemann (geb. Barmen 28 April 1875): het echtpaar kreeg drie kinderen: Adolph Carel Lodewijk Snethlage (1894-1933) , Lina Maria Snethlage (1896-1975) en mijn vader Rudolph Abraham Iduard Snethlage (1898-1965).

Het gezin heeft gelukkig geleefd op de Bringenborg; mijn grootvader was bevriend met de vorst van Salm- Salm uit Anholt, waarmee hij twee hobby's, die beiden hartstochtelijk beoefenden, deelde: de jacht (mijn grootvader bezat het jachtrecht om de hele gemeente Gendringen) en het kweken van rozen. De passie voor de jacht sloeg daarna twee generatie's over: mijn vader noch ik voelden er veel voor, mijn twee zoons Wilfred en Jan zijn weer fervente jagers! Hij overleed op 27 Juni 1921, mijn grootmoeder bleef tot 1926 wonen op de Bringenborg, waarna zij verhuisde naar Gorssel, daarna naar Beverwijk, waar zij op 15 juni 1942 overleed.

De Bringenborg werd in 1926 verkocht aan de Nederlands Hervormde Gemeente.

De familie Snethlage voor de Bringenborg.

De Bringenborg na 1926.

De kerkvoogdij van de N.H. gemeente besloot toe te happen, te meer omdat men vernomen had dat er van rooms katholieke zijde ook belangstelling was om een in Gendringen neergestreken zusterorganisatie in te huisvesten. De Bringenborg een klooster en dat in het centrum van het dorp! Daar mocht men niet aan denken! Het gebouw werd dus gekocht door de N.H. gemeente in 1926. Tijdens een vergadering van de kerkenraad werd besloten het huis dusdanig te verbouwen, dat er twee of meer familie's in konden wonen. De verbouwing werd voorspoedig ter hand genomen; uiterlijk sprong deze ingreep vooral in het oog doordat in de westgevel een voordeur met luifel werd geplaatst, die via een bakstenen trap bereikbaar werd gemaakt.

Het bezorgde de kerkvoogdij wel veel extra werk: touwtrekkerij om de huurprijs, vordering van achterstallige huur, het plegen van groot en klein onderhoud (al of niet naar aanleiding van klachten) en voorzichtig laveren bij wrijving tussen de huurders onderling. Uit het gemeentearchief blijkt dat er tussen 1927 en 1968 veertien gezinnen in hebben gewoond Verder blijkt uit de archieven dat bij vertrek van

de huurders de woonruimte's vaak in uitgewoende toestand werden aangetroffen. Het huis was in 1965 verworpen tot een ruïne!

In 1965 kocht de gemeente Gendringen de Bringenborg met de bijbehorende grond. Op een door het gemeentebestuur ingediend verzoek (1965) om plaatsing op de ontwerp-rijksmonumentenlijst werd afwijzend beschikt. De gemeentebestuurders leken zich al in 1967 te hebben verzoend met de gedachte dat het gebouw gesloopt zou worden. Verschillende plannen tot behoud, zoals gebruik als gemeentehuis, openbare bibliotheek of zelfs vestiging van de praktijk van huisarts Van Bon bleken niet haalbaar.

In de raadsvergadering van 27 Mei 1971 werd het lot van de Bringenborg bezegeld: het gebouw zou gesloopt worden! Jammer genoeg gebeurde dit ook echt!

SIC TRANSIT GLORIA MUNDI.

Lit.: Bresser, P. De Ganzeveer, Februari 2003 nr.37 en Juni 2003 nr.38.

Ruud Snethlage (Almelo), maart 2014